

629.

646

1846.

N°. 639.

Ma = rahwa

K a l e n d e r

ehf

L ä h t = r a m a t

1846

aasta peale, pärrast

J e s u s e K r i s t u s e

sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Vernus

trükkitud, ja müa W. Pormi jures.

Märkide selletamine.

noor ku.

essimene werand.

täis ku.

wiimne werand.

P. pühha.

p. pääw ja pärrast.

h. hommiko.

l. lõuna.

õ. õhto.

õ. õse.

e. enne.

Jõulo-ja Wastla-päwa wahhet on
8 nädalat.

Der Druck dieses Kalenders, der aus den Ostsee-
Provinzen nicht ausgeführt werden darf, ist unter der
Bedingung erlaubt, daß die gesetzliche Zahl Exemplare der
Censur-Comität übergeben werde. Dorpat den 23. August 1845.

(L. S.)

Censor Sahren.

Wõnne sünduse mällestus ja arw.

	Wastad.
Ma-ilma lomiseft arwatakse	5795
Jesanda Jesuse Kristuse sündimiseft	1846
Tarto-linna allustamiseft	816
Mil risti-ust Lihwlandi-male tulli	655
Tallina-linna allustamiseft	627
Perno-linna allustamiseft	591
Püssi-rohho leidmiseft	504
Ramato trükki-kunsti leidmiseft	406
Lutteruse usso-õppetuse parrandamiseft	329
Wanna katko-aiast sadik	189
Surest näljast Lihwlandi- ja Eesti-maal	151
Peterpurri-linna allustamiseft	143
Teiseft katko-aiast sadik	136
Mil meie ma Wenne-rigi wallitsuse alla sai	136
Meie Reistre herra Nikolai sündimiseft	50
Tarto sure-koli ehk akademi asutamiseft	44
Mil usi rõugid hakkati pandama	43
Kui Prantsus Musko tulli ning tedda Wenne-rigist wäljaaeti	34
Eesti-ma tallo-rahwa priiks lastmiseft	29
Lihwlandi-ma tallo-rahwa priiks lastmiseft	27
Meie armolise sure Reistre Nikolai wallitsuse hakkatusesft	21
Mil wiimane suur hinge-kirjotus olli	12

Kristuse ümberleikamifest. Luk. 2, 21.

1 Teisip.	Neäri: pääw.	Aita Zummal!
2 Kesknädd.	Abel	Pilwes.
3 Neljap.	Sett	Rülm läh.
4 Rede	Enok	hää fange-
5 laupääw	Simeon	maks.

Kolmest targast, hommiko maalt. Matt. 2, 1.

6 Pühhap.	3 Kunn. p.	Selge.
7 Esmasp.	Reinold	Tormine.
8 Teisip.	Erart	5, 28' ö
9 Kesknädd.	Kasper	Annab
10 Neljap.	Paawli pääw.	paljo lund.
11 Rede	Hugo	
12 laup.	Rein	Selge.

Jesus 12 aastat wanna. Luk. 2, 41.

13 Pühhap.	1. P. p. 3 K. P.	Heitlik
14 Esmasp.	Pällo	ilm.
15 Teisip.	Weliks	10, 59' h.
16 Kesknädd.	Madli	lund.

17 Neljap.	Tönnise pääw.	Kärre
18 Rede	Zaak	
19 laup.	Sara	fülm.

Pulmad Kana: linnas. Joann. 2, 1 — 11.

20 Pühhap.	2. P. p. 3 K. P. Wab. Seb.	
21 Esmasp.	Nedo	Zuiskab.
22 Teisip.	Wintsend	6, 47' h.
23 Kesknädd.	lala	Annab
24 Neljap.	Timoteus	paljo lund.
25 Rede	Paawli ümb.	Parras
26 laup.	Hans	fülm.

Peälitust Kapernaumas. Matt. 8, 1 — 13.

27 Pühhap.	3. P. p. 3 K. P.	Rülm an-
28 Esmasp.	Karel	nab taggasi.
29 Teisip.	Samuel	Sulla
30 Kesknädd.	ludolw	10, 48' e.l.
31 Neljap.	Ann	ilm.

10mal Januaril töuseb päike kell 8, 11 minuti, ja lähähä loja kell 3, 49 minuti. Pääw on 7 ja ö 17 tundi pikk.

16 laup. | Jula. | taemas.

Kristuse kannatamisest. Luf. 18, 31 — 43.

17 Pühhap.	7 P. e. Kr. ü. P.	Parras
18 Esmasp.	Anton	külm.
19 Teisip.	Wastla päaw.	Pilwes.
20 Kesknädd.	Tuhka päaw.	lund.
21 Neljap.	Nora	12, 8' ö.
22 Rede	Petri päaw.	Öseti
23 laup.	Mina	

Kristust kiusatase. Matt. 4, 1 — 11.

24 Pühhap.	1. P. paastus. Maddise p.	
25 Esmasp.	Sehwim	fange
26 Teisip.	Nestor	külm.
27 Kesknädd.	Dalwe päaw.	Tormine.
28 Neljap.	Justus	Pakkane

10mal Webruaril tduseb päike kell 7, ja lähhäb
loja kell 5. Päaw on 10 ja ö 14 tundi pikk.

Edteggijad winamäel. Matt. 20, 1 — 16.

3 Pühhap.	9 P. e. Kr. ü. P.	Tuulne.
4 Esmasp.	Mai	Sulla.
5 Teisip.	Agata	Kange
6 Kesknädd.	Lora	tuul.
7 Neljap.	Rikart	C 6, 20' h.
8 Rede	Salomon	Wagga.
9 laup.	Polli	

Seme langeb mitmesugguse ma peale. Luf. 8, 4 — 15.

10 Pühhap.	8 P. e. Kr. ü. P.	Külm
11 Esmasp.	Rosa	lähhäb
12 Teisip.	Karolina	fangemaks.
13 Kesknädd.	Penigna	9, 8' ö.
14 Neljap.	Walentin	Selge
15 Rede	Lina	

1 Rede	Udo	fülm.
2 laup.	Lowisa	Pilwes.

Kananea: ma naene. Matt. 15, 21 — 28.

3 Pühhap.	2. P. paastus.	Ranged
4 Esmasp.	Adrian	fülmad
5 Teisip.	Widrik	ööd.
6 Kesknädd.	Kotwrid	Heitlik
7 Neljap.	Perpetua	(3, 34' p. l. ilm.
8 Rede	Simmo	
9 laup.	Põri pääw.	

Kristus aiab kurja waimo wälja. Luf. 11, 14 — 28.

10 Pühhap.	3. P. paastus.	Sulla.
11 Esmasp.	Kaupo	Heitlik.
12 Teisip.	Kregor	Range
13 Kesknädd.	Ernst	☉ 7, 27' h. tuul ja
14 Neljap.	Matilde	
15 Rede	Lugus	
16 laup.	Kabriel	

Kristus södab 5000 meest. Joann. 6, 1 — 15.

17 Pühhap.	4. P. paastus.	fülm.
18 Esmasp.	Anno	Pühhub
19 Teisip.	Josep	winget
20 Kesknädd.	Mila	tuult.
21 Neljap.	Pent	☾ 6, 48' ö. Pilwes.
22 Rede	Kawael	
23 laup.	Tiits	

Jes. st. wissatasse kiwwidega. Joann. 8, 46 — 59.

24 Pühhap.	5. P. paast.	Sulla.
25 Esmasp.	Paasto Maarj. p.	Selge.
26 Teisip.	Manuel	Heitlik
27 Kesknädd.	Kustaw	ilm.
28 Neljap.	Kido	Saiab
29 Rede	Wane	☉ 7, 31' ö.
30 laup.	Nad	

Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1 — 9.

31 Pühhap.	6. P. paastus.	räätsakast.
------------	-----------------------	-------------

romal Martsil tõuseb päike kell 6, ja lähkäh loja kell 6. Pääw on 12 ja ö 12 tundi pikk.

1 Esmasp.	Karjalastm. p.	Sulla
2 Teisip.	Ingel	ilm.
3 Kesknädd.	Werdinand	lund.
4 Neljap.	Suur Neljap.	Tuulne.
5 Rede	Suur Rede.	Selge.
6 laup.	Rölestin	C 10, 1' d.

Kristuse illestõusmifest. Mark. 16, 1 — 8.

7 Pühhap.	1. Pühha.	Saiab
8 Esmasp.	2. Pühha.	räitsakast.
9 Teisip.	laus	Tulene
10 Kesknädd.	leo	ja pehme.
11 Neljap.	Kerman	ilmoke.
12 Rede	Julius	Wihma.
13 laup.	Zuf	☉ 6, 25' d.

Kinnipandud ukst. Joann. 20, 19 — 31.

14 Pühhap.	1. P. p. üll. P. Künni päaw.	
15 Esmasp.	lemet	Ilmad
16 Teisip.	Karin	lähwad
17 Kesknädd.	Rudolw	sojemaks.

18 Neljap.	Waler	Selge
19 Rede	Maia	ja wagga.
20 laup.	Pärt	Död willud.

Hea karjane. Joann. 10, 11 — 16.

21 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	☾ 1, 28' p. l.
22 Esmasp.	Rajus	9 külli nädal.
23 Teisip.	Jurri päaw.	
24 Kesknädd.	Albert	
25 Neljap.	Markuse p.	
26 Rede	Toots	
27 laup.	Uddo	Selge

Ürvitese aja pärrast. Joann. 16, 16 — 23.

29 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	n.	taewas
30 Esmasp.	Raimund	8 külli n.	☉ 7, 43' h.
31 Teisip.	Eraft		ja

Iomal Aprillil tõuseb päike kell 4, 39 minuti, ja wereb kell 7, 21 minuti. Päaw on 15 ja d 9 tundi pikk.

1 Resknädd.	Wolbri p.	8 tülli nädd.	foe.
2 Neljap.	Sigismund		Wägga
3 Rede	+ leidmise p.		
4 laup.	Tio		pallaw.

Kristuse ärraminnemiseft. Joann. 16, 5 — 15.

5 Pühhap.	4. P. p. üll. P.		Selge.
6 Esmasp.	Nero	7 tülli näddal.	C 3, 3' h.
7 Teisip.	Zetta		
8 Resknädd.	laas		Sojad
9 Neljap.	Niggulas		
10 Rede	Kert		pawad.
11 laup.	Wiktor		

Öigest pallumiseft. Joann. 16, 23 — 30.

12 Pühhap.	5. P. p. üll. P.		Selge
13 Esmasp.	Wietso	6 tülli näddal.	☉ 6, 21' h.
14 Teisip.	Kristjan		taewas
15 Resknädd.	Sohwi		ja
16 Neljap.	Suur risti p.		foe.
17 Rede	Ofse		

18 laup.	Erif	Heitlikud
----------	------	-----------

Rõmustajast. Joann. 15, 26.

19 Pühhap.	6. P. p. üll. P.	ja
20 Esmasp.	Pil	sojad
21 Teisip.	Trino	☾ 7, 7' h.
22 Resknädd.	Mili	pawad.
23 Neljap.	Aed	Willud
24 Rede.	Ester	ööd.
25 laup.	Urbanus	

Pühhaft Waimust. Joann. 14, 23 — 31.

26 Pühhap.	1. Suiste P.	Wihma.
27 Esmasp.	2. Suiste P.	
28 Teisip.	Willem	☉ 5, 12' p. l.
29 Resknädd.	Mats	Töstab
30 Neljap.	Wigand	
31 Rede	Nelli	tuult.

romal Mail tõuseb päike kell 3, 36 minuti, ja lähkää loja kell 8, 24 minuti. Päaw on 17 ö 7 tundi pikk.

1 laup.	Jlo	Wihma.
Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1 — 15.		
2 Pühhap.	3 aino Jum. P.	Heitlik.
3 Esmasp.	Isa	C 8, 14' h. Selge ja dige foe.
4 Teisip.	Widrika	
5 Kesknädd.	Ponimasius	
6 Neljap.	Artus	
7 Rede	lukretsia	
8 laup.	Medardus	
Nikkas mees ja Laatsarus. Luk. 16, 19 — 31.		
9 Pühhap.	1. P. p. 3 a. J. P. Pitkem p.	 7, 24' d Tulleb uddu wihma. Willud
10 Esmasp.	Blawius	
11 Teisip.	Peep	
12 Kesknädd.	Aulika	
13 Neljap.	Tobi	
14 Rede	Tetlow	
15 laup.	Wiit	

Surest õhto sõmaajast. Luk. 14, 16 — 24.

16 Pühhap. | **2. P. p. 3 a. J. P.** | ööd.

17 Esmasp.	Kristi	1 tulli nädal.	Annab
18 Teisip.	Homer		raskeste
19 Kesknädd.	Tints		11, 1' d.
20 Neljap.	Minni		wihma.
21 Rede	Rael		Willud
22 laup.	Tiit		päwad.

Ärrakaddunud lambast. Luk. 15, 1 — 10.

23 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	2 tulli nädal. C 12, 47' d.	Heitlik.
24 Esmasp.	Jani päaw.		Peab
25 Teisip.	Wio		illust
26 Kesknädd.	Jeremias		ilma.
27 Neljap.	Waldefa		Dige
28 Rede	Josua		passaw.
29 laup.	Peter Pauli p.		

Olge armolised. Luk. 6, 36 — 42.

30 Pühhap. | **4. P. p. 3 a. J. P.** | Wihma.

10mal Junil tõuseb päike kell 3, 7 minuti, we:
reb kell 8, 53 minuti. Päaw on 18 tundi 28
minuti ja 5 tundi 32 minuti pikk.

1 Esmasp.	Leobald	Annab
2 Teisp.	Heina Maarj. p.	
3 Resknädd.	Kornelius	C 3, 1' p. l.
4 Neljap.	Ulrik	wihma.
5 Rede	Anselm	Wägga
6 laup.	Hektor	pallaw.

Rohkest kalla: sagist. Luk. 5, 1 — 11.

7 Pühhap.	5. P. p. 3 a. 3. P.	Peab
8 Esmasp.	Kilian	pallawaid
9 Teisp.	Annikas	ilmi.
10 Resknädd.	7 wännaste p.	Kasked
11 Neljap.	Eleonora	9, 39' e. l.
12 Rede	Hindrik	wihma
13 laup.	Marreti pääw.	ood.

Wariseride wigusest. Matt. 5, 20 — 26.

14 Pühhap.	6. P. p. 3 a. 3. P.	Mürristab.
15 Esmasp.	Apostl. lahke.	Saggedaste
16 Teisp.	larrats	wihma.
17 Resknädd.	Aleksius	

18 Neljap.	Rosina	Diete soe.
19 Rede	Kabbe	12, 39' l.
20 laup.	Elias	Selge.

4000 mehhe söötmiseft. Mark. 8, 1 — 9.

21 Pühhap.	7. P. p. 3 a. 3. P.	Parras
22 Esmasp.	Maria Mad.	soe.
23 Teisp.	Kirsti	Selge
24 Resknädd.	Kristina	
25 Neljap.	Jakobi pääw.	
26 Rede	Anna	7, 36' h.
27 laup.	Marta	taewas.

Walle:prohwetideft. Matt. 7, 15 — 23.

28 Pühhap.	8. P. p. 3 a. 3. P.	Soja
29 Esmasp.	Olewi pääw.	ja
30 Teisp.	Enn	tuult.
31 Resknädd.	Erm	

romal Julil töuseb päike kell 3, 35 minuti, ja lähkää loja kell 8, 25 minuti. Pääw on 17 ja 6 7 tundi pikk.

1 Neljap.	Petruse wang.	Selge.
2 Rede	Hannibal	C 12, 28' d.
3 laup.	August	Heitlik.

Üllekohtusest maia; piddajast. Lut. 16, 1—9.

4 Pühhap.	9.P.p.3a.3.P.	Annab
5 Esmasp.	Olo	wihma.
6 Teisip.	Eugenius	Rest
7 Restnadd.	Tönno	päwa soe.
8 Neljap.	Kotlep	Willud
9 Rede	Romanus	ööd.
10 laup.	Lauritse pääw.	☉ 1, 2' d.

Jerusalemma ärrarikkumisest. Lut. 19, 41—48.

11 Pühhap.	10P.p.3a.3.P.	Heitlik
12 Esmasp.	Klara	ja
13 Teisip.	Madde	tulene.
14 Restnadd.	Eusebius	
15 Neljap.	Rülli Maarj. p.	Selge.
16 Rede	Isak	
17 laup.	Willibald	D 11, 55' d.

Wariser ja tõlner. Lut. 18, 9—14.

18 Pühhap.	11P.p.3a.3.P.	Tõstab
19 Esmasp.	Sebald	tuult
20 Teisip.	Pernart	ja
21 Restnadd.	Rutt	annab
22 Neljap.	Willbert	saggedaste
23 Rede	Safarias	wihma.
24 laup.	Vertli pääw.	☉ 2, 53' p. l.

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31—37.

25 Pühhap.	12P.p.3a.3.P.	Wagga.
26 Esmasp.	Natalie	Päwa soe.
27 Teisip.	Jeppart	Mürristab
28 Restnadd.	Rusti	ja
29 Neljap.	Joann. huff.	annab
30 Rede	Aleksander	C 1, 18' p. l.
31 laup.	Rebekka	wihma.

10mal Augustil tõuseb päike kell 4, 39 minuti, ja wereb kell 7, 21 minuti. Pääw on 14 tundi 42 minuti ja d 9 tundi 18 minuti pikk.

Preeſter ja Samaria:mees. Luf. 10, 23 — 37.

1 Pühhap.	13P.p.3a.3.P.	Raunis
2 Esmasp.	Liſa	ſoe ja
3 Teiſip.	Mango	wagga.
4 Reſknädd.	Mall	Selge.
5 Neljap.	Mofes	Annab
6 Rede	Magnus	wihma.
7 laup.	Regina	

Rümmest piddalitobbiseſt. Luf. 17, 11 — 19.

8 Pühhap.	14P.p.3a.3.P. Maria ſ. p.	
9 Esmasp.	Pruno	☉ 5, 10' d.
10 Teiſip.	Liſa	Willu
11 Reſknädd.	Põri pãaw.	tuul.
12 Neljap.	Sirus	Wihma.
13 Rede	Amatus	
14 laup.	Risti üllend.	Heitlik.

Mammonaſt. Matt. 6, 24 — 34.

15 Pühhap.	15P.p.3a.3.P.	Pilwitab
16 Esmasp.	lena	☾ 9, 3' e. l.

17 Teiſip.	Tõns	ja annab
18 Reſknädd.	Titus	kauniste
19 Neljap.	Werner	wihma.
20 Rede	Zana	Uddune
21 laup.	Matteuſe p.	ja niiske.

Maini : linna ſurnuſt. Luf. 7, 11 — 17.

22 Pühhap.	16P.p.3a.3.P.	☉ 11, 43' d.
23 Esmasp.	Hosea	Pilwes
24 Teiſip.	Joann. ſam.	ilm;
25 Reſknädd.	Kleopas	wagga ja
26 Neljap.	Joannese õpp.	kaunis
27 Rede	Adolw	ſoe.
28 laup.	Wentſel	

Wee : többiseſt. Luf. 14, 1 — 11.

29 Pühhap.	17P.p.3a.3.P.	Mihkle p.
30 Esmasp.	Hironimus	☉ 5, 44' h.

11mal Septembril tõuseb päike kell 6, ja läh:
hää loja kell 6. Pãaw on 12 ja d 12 tundi pikk.

1 Teisip.	Wolmer	Kestpáwal
2 Kestnádd	Prants	foe
3 Neljap.	Jairus	ja öseti
4 Rede	Prantsiskus	kulm.
5 laup.	Amalie	

Suremast käsjust. Matt. 22, 34 — 46.

6 Pühhap.	18P.p.3a.3.P. Leituse P.	Selge ja
7 Esmasp.	Ulwil	☉ 9, 20' e.l.
8 Teisip.	Samel	willo.
9 Kestnádd.	Pridrif	Pilwes.
10 Neljap.	Kai	Wagga.
11 Rede	Purfart	
12 laup.	Walwrid	

Allwatud innimesest. Matt. 9, 1—8.

13 Pühhap.	19P.p.3a.3.P.	Ö-kulma.
14 Esmasp.	Willemine	
15 Teisip.	Hedwig	☾ 4, 46' p.l.
16 Kestnádd.	Tefla	
17 Neljap.	Olop	Heitlif

18 Rede	Luta päaw.	ilm.
19 laup.	Ello	

Pulma rideft. Matt. 22, 1—14.

20 Pühhap.	20P.p.3a.3.P. Lutteruse P.	Pilwes
21 Esmasp.	Ursel	☉ 10, 48' e.l.
22 Teisip.	Kell	ja
23 Kestnádd.	Sewerin	wagga
24 Neljap.	Salome	Selgib.
25 Rede	Krispin	
26 laup.	Amandus	

Kunninga-mehhe poiaft. Joann. 4, 47 — 54.

27 Pühhap.	21P.p.3a.3.P.	Pühhub
28 Esmasp.	Simon	kulma
29 Teisip.	Els	
30 Kestnádd.	Upsalon	☉ 1, 20' ö.
31 Neljap.	Wottele	tuult.

romal Oktobril tõuseb päike kell 7, 15 minuti, ja lähkää loja kell 4, 45 minuti. Päaw on 9 ja ö 15 tundi pikk.

1 Rede	Pühade p.	Selge ja
2 laup.	Singede pääw	wagga.

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23 — 35.

3 Pühhap.	22P.p.3a.3.P.	Pilwitab.
4 Esmasp.	Otto	Uddune
5 Teisip.	lotta	ja
6 Resknädd.	lenard	☉ 12, 36' ö.
7 Neljap.	Enno	niiske
8 Rede	Writs	ilm.
9 laup.	Teodor	

Kohto rahhast. Matt. 22, 15 — 22.

10 Pühhap.	23P.p.3a.3.P. Martin Lutt.	
11 Esmasp.	Martin piisk.	Pilwes.
12 Teisip.	Jonas	lund.
13 Resknädd.	Arkadius	☾ 12, 7' ö.
14 Neljap.	Aurora	Annab
15 Rede	leopold	wihma.
16 laup.	Asse	

Jairi tütreft. Matt. 9, 18 — 26.

17 Pühhap.	24P.p.3a.3.P.	Kahhotab.
18 Esmasp.	Sofrates	Külm
19 Teisip.	liisbet	lähhab
20 Resknädd.	Amos	kangemaks.
21 Neljap.	Maria ohw. p.	☉ 12, 23' ö.
22 Rede	Pastian	Selge.
23 laup.	Klement	

Hirmsast ärrakautamifest. Matt. 24, 18.

24 Pühhap.	25P.p.3a.3.P. Surnute P.	lund.
25 Esmasp.	Kadrina p.	Kaunis
26 Teisip.	Konrad	külm.
27 Resknädd.	Jesaias	☉ 10, 53' ö.
28 Neljap.	Katta	Pilwes.
29 Rede	Ewart	
30 laup.	Andrese pääw.	

10mal Nowembril tõuseb päike kell 8, 35 minuti, ja lähhab loja kell 3, 25 minuti. Pääw on 7 ja ö 17 tundi pikk.

Kristuse sisseõitmisest. Matt. 21, 1 — 9.

1 Pühhap.	1. Kr. tull. P.	Annab
2 Esmasp.	Randidus	
3 Teisip.	Kola	lund.
4 Keelnaadd.	Parbo	
5 Neljap.	Sabina	Selge.
6 Rede	Uiggula p.	☉ 2, 19' p. l.
7 laup.	Maunus	lähhab

Wiimse päwa tähtedest. Luk. 21, 25 — 36.

8 Pühhap.	2. Kr. tull. P. Maria sam. p.	
9 Esmasp.	Zuhkum	õige
10 Teisip.	Lühhem päaw.	külmale.
11 Keelnaadd.	Woldemar	lund.
12 Neljap.	Eili	
13 Rede	Luutsija	☾ 8, 13' h.
14 laup.	Nikásius	Parras

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2 — 10.

15 Pühhap.	3. Kr. tull. P.	külm.
16 Esmasp.	Alwina	Annab

17 Teisip.	Hinno	wahhest
18 Keelnaadd.	Kristohm	lund.
19 Neljap.	lott	
20 Rede	Abram	☉ 4, 37' p. l.
21 laup.	Toma päaw.	Tulleb

Joannese tunnistus. Joann. 1, 19 — 28.

22 Pühhap.	4. Kr. tull. P.	lund
23 Esmasp.	Zahwer	ja
24 Teisip.	Adam. Ewa.	tuisfab.
25 Keelnaadd.	1. Jõulo P.	Parras
26 Neljap.	2. Jõulo P.	külm.
27 Rede.	Ehw. Joann.	
28 laup.	Süta laste p.	☾ 8, 17' h.

Simeon ja Anna. Luk. 2, 33 — 40.

29 Pühhap.	P. p. Jõulo	Pilwes
30 Esmasp.	Zawet	
31 Teisip.	Silwester	ilm.

10mal Tetsembril tõuseb päike kell 9, 14 minuti, ja wereb kell 2, 46 minuti. Päaw on 5 tundi 32 minutt ja õ 18 tundi 28 minuti pikk.

Aasta = aiad.

Kewwade hakkab 9mal Martsil õsi kell 1, 15 minuti. Siis on ööd-päwa ühhe pitkused, ja päike tulleb põhja pole ma-wood.

Sui hakkab 9mal Junil õhto kell 9, 59 minuti. Siis on pitkem päaw, ja päike põrab lõuna pole minnema.

Süggise hakkab 11mal Septembril lõuna kell 12. Siis on jälle ööd-päwa ühhe pitkused, ja päike lähhab lõuna pole ma-wood.

Talwe hakkab 10mal Tetsembril hommiko kell 5, 41 minuti. Siis on lühhem päaw, ja päike põrab põhja pole tullesma.

Päwa: ja ku: warjutamised.

Tännawode warjutakse päikest kaks korda, agga ei nähta neid mitte meie, waid Ameerika, Awrika ja lõuna Europa maal.

Ku: warjutamesi ei olle sel aastal.

Krono = pühhad,

mis ye firrifo seaduse järrele ka Ma firrifutes tulleswad piddada.

1. Jurrisku 17mal päwal. Tsesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, Wennerigi aujärje pärris pärrija sündimise päaw.

2. Jurrisku 21. päwal. Meie sure Keisri praua, Aleksandra Weodorowna nimme päaw.

3. Janisku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja kõiige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimise päaw.

4. Heinastu 1. päwal. Meie sure Keisri praua, Aleksandra Weodorowna sündimise päaw.

5. Leikuse:ku 22sel päwal. Meie sure Keisri herra ja temma Abbitasa kronimise päaw.

6. Leikuse:ku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärrija, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.

7. Talwestu 20. päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsuse hakkatuse päaw.

8. Jõulostu 6. päwal. Meie sure Keisri herra Nikolai Pawlowitsi nimme päaw.

Neidsinnatsid Krono:pühhi petakse nenda kui Paasto jutluse päawi.

Üllema wallitseja suguselts.

Nikolai I. kõige Wenne, rigi wallitseja ja Keiser, ning ka Pola-ma kuningas j. n. e. sünd. 25. Junil 1796.

Aleksandra Weodorowna, Keisri praua; sünd. 1. Julil 1798.

Nende lapsed:

1) Tsesarewits, suurmürst ja aujärje päri- ja Aleksander Nikolajewits; sünd. 17. Aprillil 1818.

Temma praua Tsesarewna Maria Aleksandrowna; sünd. 27. Julil 1824.

Nende lapsed:

1) Nikolai Aleksandrowits; sündin. 8. Septembril 1843.

2) Aleksander Aleksandrowits; sündin. 26. Webruaril 1845.

3) Aleksandra Aleksandrowna; sündin. 18. Augustil 1842.

2) Suurmürst Konstantin Nikolajewits; sünd. 9. Septembril 1827.

3) Suurmürst Nikolai Nikolajewits; sünd. 27. Julil 1831.

4) Suurmürst Mihail Nikolajewits; sünd. 13. Oktobril 1832.

5) Suurmürsti Printsess Maria Nikolajewna; Leuchtenbergi Printsi Maksimilianini praua; sünd. 6. August. 1819.

Nende lapsed:

Nikolai Maksimilianowits; sünd. 23. Julil 1843.

Maria Maksimilianowna; sünd. 4. Oktobril 1841.

Eugenia Maksimilianowna; sünd. 20. Martsil 1845.

6) Olga Nikolajewna; s. 30. Aug. 1822.
Keisri wend:

Suurmürst Mihail Pawlowits; sündin. 28. Januaril 1798.

Temma praua: Helena Pawlowna; Wittembergi Printsess; s. 29. Tetsembril 1806.

Nende lapsed:

Maria Mihailowna, suurmürsti Printsess; sünd. 25. Webruaril 1825.

Katarina Mihailowna, suurmürsti Printsess; sünd. 16. Augustil 1827.

Reisri ðed:

Maria Pawlowna, suurmürsti Printses,
Weimari-ma wallitseja Karel Wridriko
praua; sünd. 4. Webruaril 1786.

Anna Pawlowna, suurmürsti Printses,
Hollandi-ma kunninga Willem II. praua;
sünd. 7. Januaril 1795.

Teada = andmine,

mil ramato-postid tulleswad ja lähhawad.

Ïgga Kesknäddala ja laupäaw tulleswad
postid, ja towad ramatuid iggast ma jaust,
ning lähhawad ka neilsämmal päiwi jälle ärra.

Neilsämmal päiwi wõetakse enne lõu-
nat, kello 8 kunni 12, ramatuid, mis ärra-
sadetakse, wasto. Rahha-ramatud ja muud
hinna wäriksed asjad wõetakse agga kello
11ni wasto.

Ramatud mis kõige Wenne-riki lähha-
wad, makswad 10 koppikat hõbbemat lodi
pealt.

Eada päiwe näitus.

Neäri = ku,

7mal Orgital 2 päwa. — Rigas 3 päwa
ja Tartus saksa laat 3 nädal.

10 - Haapsalus 2 päwa.

17 - Kollowerres, läne-maal, 2 päwa.

27 - Rakwerre-linnas 2 p.

Raplas, 3mal Redel pärrast Neäri.

Küünla = ku,

2sel Paltiskis 2 p. — Walfas ja Willan-
dis saksa laat, mõllemad 8 päwa.

3mal Paide-linnas.

6 - Kurressare-linnas, saksa laat, 10 p.

22sel Wörro-linnas, saksa laat, 8 päwa.

lihhulas, Esmaspä enne Wastla-päwa.

Willandis, nädal pärrast Suurt Neljap.

Jani = ku,

11mal Wönno-linnas, 7 päwa.

16 - Rakwerre-linnas, 2 p.

20 - Rigas 3 nädalat ja Tallinas, saksa
laat 2 nädalat.

- 22sel Willandi - linnas, 2 pawa.
 24mal Walga - ja Wõrro - linnas.
 25 - Paide - linnas.
 29 - Tartu - linnas ja Tarwaste - mõisas.

Heina : ku,

- 2sel Karksi - mõisas.
 20mal Pernus saksa laat, 3 nadd. ja Ri-
 gas, willa laat, 3 pawa.
 26 - Wolmeri - linnas.

Leikuse : ku,

- 10 - Lempsi - linnas. — Mõisefaste - mõis.
 Wõrro - maal. ja Walga - linnas.
 15 - Helme - mõisas.
 24 - Kosse - ja Kosi - mõis., Wirro - maal.
 27 - Ue - mõisas, Willandi - maal.
 29 - Killingi - mõisas.
 30 - Kaantso - mõisas.

Mihkli : ku,

- 2sel Abja - mõisas.
 4mal Rappina - mõisas.
 6mal Takerperi - mõisas, Helme kihh.

8mal Adseli-, Kastna-, Purtniko. Rõuge-
 mõisas ja Tartu - linnas.

- 10 - Mõnniste - mõisas. — Oldre - mõisas
 ja Paide - linnas.
 13 - Põrawerre - mõisas.
 14 - Antso - mõisas ja Haapsalo - linnas.
 15 - Koorte - mõisas. — Põltsama - mõis.
 ja Sallatsi - mõisas.
 17 - Kirrepil, Tartu - maal.
 18 - Audro - mõisas.
 20 - Wendra - mõisas.
 21sel Paltiskis, — Senno - mõis. ja Wol-
 meri - linnas.
 24mal Jõhwis, — Iihhola-, — Wiljandi-
 ja Wõrro - linnas.
 26 - Tallina - linnas.
 29 - Walga - linn. — Reblaste - ja Keila-
 mõisas — Rakwerre-, Tartu - ja
 Wastse - linnas.

Pernus, Esmasp. ja Teisip. enne Mihkli p.
 Jõehtmes, Harjo - maal nadd. p. Mihkelt.
 Raplas, esimesel Redel pärrast Mihkelt.

Wina = ku,

- 1 sel Kurressare = linnas.
2 - Bastemõisas.
4mal Kollowerres, läne maal.
6 - Tarwaste = mõisas.
9 - Lempsi = linnas.
10 - Kåo = mõisas.
15 - Lustiwerre, ja Weski = mõisas.
16 - Wõnno = linnas.
23 - Wolmeri = linnas.

Talwe = ku,

- 10mal Mustwee = küllas, Walga ja Wõrro = linnas.

Idulo = ku,

- 19mal Reblaste = mõis, linna laat. 2 pääw.
Märjamaal, 3mal Kristuse tullemise pühh.
Pernus, Esmaspä ja Teispä enne Idulo.
27mal Walga = linnas 10 pääwa.

Ma = ilma sündused

enne ja pärast Kristust.

(Mõlne järg.)

7. Abram ja Lot.

Minna ollen se kõigewäggewam
Jummal, käi mo palles ees ja olle
täieste wägga. 1. Moos. 17, 1.

Jummala hõlekandmine ons, et ma = ilma
lomiseft tanna pääwani se tundmine fuida
tedda diete tunda ja tenida, ilmaski ma pealt
ei olle ärrakaddunud, waid et ta aeg aialt
ikka ennam ja ennam ilmas maad leiab.
Sel aial, mil Noa järgmistest surem hulk
ebbajummalate tenistuse sisse sattus, wallit-
ses Jummal Abramit, et temma ja temma
lastelaste läbbi diget usko hoida ja laiale
lautada.

Abrami perrefondas teniti ellawat Jum-
malat, kes ainus on; sepärast olli jo tem-

ma issa T a r a, Semi sugguwõesfast, omma perrekonnaga ebbaussolise K a l d e a - rahwa seast ärralainud, ja ennast Harani asfutanud, 2000 aastat enne Kristust. Siit läks Abram Zummala kässo peale, omma naese Sara, wennapoia Lotti, weikse-karjade ja karjastega K a n a a n i - male. Sedda maad tõutas Zummal Abrami järgmistele eddespidi anda; sellepärast nimmetakse sedda praego weel tõutud maaks; ning et Abram teine poolt Bratti-jõgge Kanaani-male tulli, hūti tedda ja pärrast kõik temma suggu E b r e a - rahwaks, s. o. üllekäijaks. Allaliks tähhaks, et temma ja temma järgmised ikka ellawa ja aintsa Zummala kummardajad tahtsid olla ja jada, piddi Abram ja kõik meeste-rahwas temma majjas endid lastma ümberleigata. Kanaani-maal leidis Abram ni head karja-maad, et temma warandus silma nähtawalt kaswis. Wimaiks ei leidnud temma ja temma wennapoia karjad sealt, kus nemmad sel aial ollid, ni paljo rohko, kui nende üllespiddamiseks tar-

wis läks, ja olli selle läbbi Abrami ja Lotti karjaste wahhel sagedaste riid. Siis ütles Abram Lottile: „Armas! ärgo olgo rido minno ja sinno wahhel, egga minno ja sinno karjaste wahhel; sest meie olleme suggulased. Eks kõik ma sinno ees lahti ei olle? lahku minnust ärra. Tahhad sa parremat kät minna, siis lähhän minna pahhemat kät; ja kui sa tahhad pahhemat kät minna, siis lähhän minna parremat kät.“ Siis wallises Lot neid kōhti Jordani ümberkaidu, kus hästi wet sada olli, ja läks hommiko pole senna, mis pea pärrast sedda allawaus, ja kus praego furno-merri on; agga Abram piddas asset M a m r e tammikus, ja ehhtas senna Issandale altari ülles.

Sel aial, mil Lot Sodomas ellas, wõitsid waenlased Sodoma ja Komorra funninga ärra, ja risusid kõik paljaks; sesamma palk tulli ka Lottile. Kui Abram sedda kuulis, andis temma omma 318^{ne} sullasele sõariistad kätte, aias waenlasid takka, lōi neid mahha, tōi risutud sagi kõige wangidega

taggasi, ja ei wõtnud kõigest sest muud ühti,
kui sedda, mis temma sullased ollid ärrasõ-
nud.

Kui rahhus pead toidad
Ja leppid teistega,
Mis kurri, heaga wõidad,
Siis Jummal sinnoga.
Ei temma äwa wässi
Kõik head sull' tassudes;
Sel rohke on ta kassi,
Kes õige assudes.

8. Abrami kindel usk ja kiisatus.

Jehowa olgo so ülleml rööm, siis an-
nab ta sulle, mis so südda kutsub.
Wereta Jehowa peale ommad teed
ja loda temma peale; küll ta toime-
tab kõik hästi. Paul. 37, 4. 5.

Ranaani-ma rahwas kartsid Abramit, sest
temma ellas nende seas kui wäggew würlt,
kel sured karjad ollid, ja auustasid tedda, et
ta waggaste ellas. Kõik sealne rahwas ei ol-
nud ommeti ni kanged ebbajummalate teen-
red, et tõe sõnna neile polleks mõjund. Mel-

kisedek, Salemi kuningas, kedda kõigekõr-
gema Jummalala preestriks nimmetati, õnnis-
tas Abramit, kui ta sõast taggasi tulli ja
ütles: „Õnnistud olgo Abram Jum-
malast, kõigekõrgemast, taewa ja
ma lojast.“

Abramil ei pudund omma ello-õnnest muud
ma peal, kui ihho-suggu. Temma naene
Sara olli lapsita, ja jubba ellatand innime-
ne; agga Abram lotis siiski kindlaste Jum-
mala tõutuse peale, et temma järreltullija-
test suur rahwas piddi sama, ja et temma
lõbbi kõik sugguwõssad ma peal peawad õn-
nistud ollema. Temma lotus ei jäänud tüh-
jaks; Jummal andis temmale nore poja,
kedda Isakiks nimmetasid, ja kes nende mõl-
lemate melest wägga armas ja kallis olli.
Agga kui ta poisikeseks olli sanud, piddi ta
temmast, kui omma ainust meleheast äkkis-
te ilma jama, sest Abram sai kasko, omma
poega Jummalale ohwerdada. Kes neist,
kes sedda luggewad, issi laste issa ehk em-
ma on, se wõib enneseft mõista, kui suur

selle ausa mehhe tust ja hinge ahvastus wõis olla, kui ta sedda kasko kulis. Agga sellegi-pärrast ei tahtnud temma mitte sõnnakuulmata Jummalasta wasto olla, waid tõusis hommiko warra üles, panni omma eesli saddulase, lõhkus põlletamise ohwri-puud walmis, wõttis omma poia Isaki ja kaks noort sullast ennesega, ja läks senna paika, kuhho Jummal kasknud. Sullaste wasto ütles Abram: jäge teie eesliga seie; minna lähhan poisiga senna kummardama, ja tullen jälle taggasi. Puud panni temma poia Isaki selga, noa ja tulle wõttis ennese kätte, ja läksid nenda mõllemad seltsis emale. Agga, ütles Isak omma issa wasto: Issa, siin on tulli ja puud; agga kus on tal, mis sa tahhad ohwerdada? Abram kostis: mo poeg, küllap Jummal katsub ennesele ühhe talle põlletamise ohwriks! Kui senna mäe peale said, mis Jummal olli ütelnud, teggi Abram kōhhe mättastest altari; seadis puud peale, siddus omma poia Isaki kinni, panni puude peale, ja wõttis noa wälja, et ta tedda

piddi ärratapma ja Jummalale ohwerdama. Agga Jehowa ingel hūdis taewast: Abram, Abram! — ja temma kostis: siin ma olen! Siis ütles ingel: ärra pista kät omma poia külge, ja ärra te temmale middagi; sest nüüd tean ma, et sa Jummalat kardad, ja omma ainust poega ei olle temmale keelnud. — Abram tõstis omma silmad üles, ja wata, üks jaar olli temma selja tagga sarwipiddi räggadikus kinni, ja ta läks, wõttis selle jaro ja ohwerdas sedda Jummalale põlletamise ohwriks. Pärrast sedda ellas temma weel kawa õnnelikko ello, ja surri ärra, kui 175 aastat olli wannaks sanud. Temma naene Sara olli jo 45 aastat enne tedda mulda lainud.

Kes kōik Loja holeks annab,
Ello teed, Majja tõõd;
Hinge eest hoolt kannab;
Waewa, murret ussus wõidab:
Selle õn Jummal on,
Mõmo pääw tal koidab.

9. S a k.

Wägga önnis on se mees, kes Issandats kardab ja kel wägga hea meel on temma käskudest. Temma suggu peab wäggew ollema ma peal: diglaste suggu peab ollema önnistud. Warra ja rikkus on temma koijas, ja ta digus seisab ikka.

Laul. 112, 1 — 3.

Kul Sara ärra surri, kartis Abram omma wimist tunnikest ka liggi ollewad, ja arwas sepärrast senna ja tenna kust omma poiale head naest sada. Seal ümberkaudo kus temma ellas, ei olnud nende ebbajumala teendrite ja üllekätte lainud Ranaani rahwa seast mitte ausat abbikasat temmale leida. Sepärrast pididi temma üllewataja Elieser temmale wandega finnitama, Mesopotamia-male minna, ja sealt temma järrelejānud suggulaste seast temma poia Issakile naese toma. Wöttis siis Elieser kümme kamelit ja kōif suggu omma issanda war-

ra, ja lāks tele. Kui ta selle linna liggi sai, kus Abrami wend, Naor, olli jānud asset piddama, kui Abram sealt ärra Palästina-male lāks, lastis temma kamelid linna tahha kaewo jure puhkama, sest õhto olli kās ja se aeg liggi, mil naesterahwast wäljatullid wet wima. Jummala pole õhates, ütles Elieser issienneses: peaks se nende tüttarlaste seast, kes linnast tullewad wet wima, kelle wasto ma ütlen: et lasse omma āmber mahha, et ma joon! kes ütles: jo sinna, ja ma tahhan ka so kammelid ārrajota; peaks se sesamma ollema, kedda sa mo issanda poiale olled tāhhendanud. Kui ta alles sedda rākis, tulli üks wägga illusa nāoga tüttarlaps linnast, āmber õlla peal, lāks alla hallika jure, tātis omma āmbri ja tulli üllese. Elieseri palwe peale, temmale pissut wet ommast āmbrist rūbata anda, ütles temma: jo mo issand! — ja andis ka temma kamelitele jua. Kui need ollid jode tud, kulis temma immestelledes, et se neitsit Rebekka olli, Petueli Naori poia tūt-

tar. Selle peale küsis ta, kas so issa maj-
jas rumi on õ-majja piddada? Temma was-
tas: jah, ja joõksis kõjjo sedda omma wan-
nematele räkima, ning näitas neid ehtid,
mis Abrami sullane temmale meleheaks olli
andnud. Rebekka wend, läpan, läks ruttus-
te wälja temma jure ja ütles: tulle, Jeho-
wast õnnistud, mikspärrast seisad sa wäljas?
ma olen omma kõjja walmistanud ja maad
kamelitele.

Kui ta senna kotta tulli ja kamelid lah-
ti peästis, anti lomadele põhko ette, ja tem-
male ja temma sullastele wet jalgo pesta.
Siis pandi temmale roga ette, ja palluti,
et ta piddi sõma. Agga temma ütles: ei
ma sõ enne mitte, kui ma omma asjad saan
arrarâfinud! Temma kõnneles siis neile kõik,
kuida temma Abramile wandunud, ja mis
temma kaewo jures mõttelnud ja Zumma-
last pallunud, ning ütles wimaks: „kui teie
nüüd need ollete, kes heldust ja truust mo
issanda wasto tahhawad üllesnâidata, siis
andke mulle sedda teada, agga kui mitte,

siis üttelge mulle ommeti, kas pöran parre-
ma wõi pahhema pole.“ Selle kõnne pea-
le wastati temmale: „Jehowast on se assi
wâljatuhnud, meie ei wõi selle wasto sõnna-
gi lausta, ei kurja egga head. Wata, Re-
bekka on sinno ees, wõtta tedda ja wi, et
ta saaks so issanda poiale naeseks.

Nemmad tahtsid nüüd sedda tüttarlast
weel mõnned päwad ennest jures pidda-
da; agga selle römoga, et Zummal temma
te-konda õnnistanud, ütles wanna tru te-
ner: ärge wiwitage mind mitte, waid saat-
ke mind minnema, et ma omma wanna is-
sanda jure lähân. Et nüüd Rebekka ka
temma nõus olli, siis saatsid tedda minne-
ma ja õnnistasid tedda. Isak, kes te peal
nende wasto tulli, wiis Rebekka omma em-
ma Sara telki, wõttis temma ennesele nae-
seks ja armastas tedda.

Isak käis omma issa Abrami jälga mõ-
da; sepärrast õnnistas Zummal tedda. Zem-
mal ollid sured karjad ja palju orjaid, ja et
ta mitte ükspäinis karja piddas, waid ka

põldo harris, lüks temma rikkus aasta aastalt ikka suremaks. Selle ülle ollid need ebajummalate teendred, kes temma ümberkaudo ellasid, kaddehad, ja teggid temmale mõnda pahhandust. Agga temma nõudis rahho, ja leppitas järrelejätmise ja andeks andmisega omma kõige wihhafemad waenlased.

Mo kitus olgo ilma peal
Head eddasi siin aita,
Et digusega ükski teal,
Tõõst, teust mind wdi laita.
Et lahke wiis, arm, allandus,
Pitkmeel, hool, heldus, tassandus
Mull' saatjaks kasa tulles,
On, rõõm, au majjas olleks.

10. Esaw ja Jakob.

Wata, mis hea ja mis lõbbus on
se, et wennad ühhomeleliselt ühhes
ellawad. Paul. 133, 1.

Isakil olli kaks poega, mis kaksikud ollid.
Wannema nimmi olli Esaw ja norema nim-

mi Jakob. Neil mõllemil olli isfi meel.
Esaw harjus wallidat ello. wiit ja armastas
linno. aiast; Jakob, kes omma karja taga
käis, olli pehme süddamega mees, ja teggi
mis emma tahtis. Sepärrast armastas
emma tedda ennam kui Esawit, ja sowis
temmale essi. sündimise digust. Juhtus, et
Esaw üksford wässind ja tühja kõhhoga jahhe
pealt koijsu tullu, ja Jakob ennesele läatfi.
leent ketis. Kui Esaw sedda näggi, ütles
ta temmale: anna mulle sedda punnast leent
süa, sest ma ollen wässind ja roidund. Agga
Jakob ei andnud, waid ütles: mü mulle
tänapäaw omma essi. sündimise digus ärra,
siis ma tahhan sulle süa ja jua anda. Esaw
mötles: mis kasso on mul sest essi. sündi-
mise digusest, ma pean jo ommeti surrema;
wandus ja müüs omma sündimise diguse
omma wenna Jakobile. Emma kawwala nõu
järrele pettis temma ka omma issat, kelle
silmad ollid tõntsiks lainud, et ta pimmedast
peast omma õnnistamise sõnnad temma peale
lugges, agga mitte Esawi peale, fuida

temma meel ja tahtmine olli. Esimese wi-
haga tõutas Esaw omma wenna Jakobi är-
ratappa. Sepärrast pöggeneb ta temma eest
ärä Mesopotamia-male, ja läks Harani-sin-
na, kus temma emma wend Japan ellas.
Senna minna, andis temma-emma ka sel-
lepärrast nõu, et temma ni hästi kui Isak
sowisid, et ta ennesele sealt piddi naese wõt-
ma; agga mitte Kanaani tütrist. Japan pan-
ni tedda karja üllewatajaks, agga ei and-
nud temma lubbatud palka kätte, waid pid-
das sedda pettisel kombel ennesele. Nenda
piddi temma, kes omma wenda ja isä olli
petnud, sedda nüüd kannatama, et Japan
temmalegi liga teggi. Hopis surem pettus
olli weel se, et ta Raeli pärrast, kes Japa-
ni illusam tüttar olli, seitse aastat olli te-
ninud, agga wimandi piddi leaga, kel mad-
dalad silmad ollid, rahhul ollema; sest et
ta äi temmale ütles: „se ei sünni siin meie
paigus nenda, et meie norema de enne kui
wannema mehhele panneme. Pea temma
pulma näddal täis, küll siis anname sulle tei-

se de ka, selle tenistuse eest, mis sa weel
teist seitse aastat mo jures pead tenima.”
Nenda olli selle aia wiis, mis ei keelnud
meest mitto naest korraga wõtmast.

Et küll Japan tedda iggapiddi pettis ja
temma palka kinni piddas; siis olli temma
ommeti pitka peale rikkaks mehheks sanud,
isfiärranis ellajate polest. Sepärrast wöttis
temma nõu omma naeste, laste ja kõige
omma warraga Kanaani-male minna, mis
temma pärris isä-ma olli. Kui te peal tem-
ma wend Esaw wasto tulli, siis löi Jaka-
bi südda wägga kartma; sest ta teadis küll,
kui karmwalaste temma omma wenda olli pet-
nud, ja mõtles, et ta nüüd kurja kurjaga
piddi kätte tasuma. Agga Esaw olli sed-
da kõik ärraunnustanud, jooksis rõmoga tem-
ma wasto, hakkas temma ümber kaela, an-
dis temmale suud, ja nutsid mõllemad rõmo
pärrast, et teine teist hulga aia takka jälle
ollid nähha sanud.

Kui Jakob ommale male tulli, leidis ta
omma isä alles weel ellus ollewad, kes 20

aastat parrast sedda, 180 aastat wanna, är-
rasurri. Agga Jakob ellas sest aiast kui üks
riffas karjaste würst sure au sees, olli kin-
del omma wannemate usso sees, et Zum-
mal üks ja ainus on, ja piddas ikka kōit
hallastust ja armo meles, mis Jesand tem-
male teinud.

Üllekohhut tahhan jätta,
Pöggeneda patto eest,
Keddagi ei ilmas petta,
Ellada mo ommast tööst.
Parrem õigust ärra anda
Kui süüd wenna peale kanda.

11. Wennad müwad Josepi ärra.

Russa kadgedust ja rido on, seal on
üks seggane ja üsna pahha tö.
Jak. 3, 16.

Jakobil olli 12 poega ja üks tüttar. Kōi-
ge armsamad temma melest ollid Raeli poi-
ad, need kaks noremad, Josep ja Penjam,
mis temma wanna ea sees ollid sündinud.
Teised wennad kaetsesid neid selleparrast, ja

wihkasid isfiärranis Josepit, et ta sedda kōw-
werust, mis wannemad wennad teggid, wah-
hest issa ette wiis. Weel suremaks läks nen-
de wihha, kui Josep neile omma tähtjaid
unnenäggusid juttustas. Sest, üksford olli
temma unnes näinud, et nemmad wäljal
siddumas ollid; temma wihk tõusis ülles ja
jõi püsti seisima, ja temma wendade wihhud
tullid senna ümber ja kummardasid sedda.
Teine ford kummardand jälle päike, ku ja
üksteistkümmend taewa tähte temma ette.
Mõnni aeg parrast unnenäggemisi satis Ja-
kob tedda omma wendi watama, kes karjaga
kaugel ollid. Nemmad näggid tedda emalt,
ja piddasid nõu, omma wihhatud unnenäg-
gijat ärratappa. Ruben, nende wannem
wend, felis neid ärra werd wallamast, ja
andis nõu, tedda ühte auko wissata; kust
temma meel olli tedda sallaja wäljaaidata
ja kōijo omma issa jure sata. Se teggo sai
tehtud; nemmad tõmbasid temma kue sel-
jast, ja wiskasid tedda ühhe kuiwa kaewan-
duse sisse. Selle peale istusid issi mahha

leiba wõtma. Et nemmad nüüd parrajate
 üht Arabia kauba filda näggid tulleswad, tul-
 gatas Judal, üks nende wendest, mele, ted-
 da august jälle wälja tõmmata ja neile ärra-
 müa; selle wabbandamisega: „mis kasso
 sest, et omma wenda senna jättame nalga
 surrema.“ Ruben olli nende jurest kõrwale
 läinud, ja se nõu olli teiste melest hea, sest
 müsid nemmad Josepi 20ne hõbbe sekli eest,
 mis 10 talert wäärt, wõerama kullustele
 ärra. Siis tapsid nemmad karjast ühhe nore
 sikkõ, wõtsid Josepi kirjo kue, mis parrast
 naad tedda ammo jo kaetsesid, kastsid sedda
 werre sisse, ja saatsid werrise kue issa kätte
 selle wallega: „sedda olleme metsast maast
 leidnud, tunnistata, kas se so poia kuub on
 ehk ollemata.“ Jakob hüdus koghhe: se on
 minno poia kuub, üks kiskja ellajas on ted-
 da ärramurnud! Kurwastud issa färristas
 omma rided lõhki, kurtis ja leinas omma
 armast poega, egga lastnud ennast milgi wi-
 sil rõmustada, waid ütles: „kül ma lähhän
 leinates omma poia järrel hauda.“

Oh, mis õn ja õnnistus
 Seal, kus wendel armastus!
 Kõik, mis head siin puame,
 Armo läbbi leiame.

12. Josep Egiptuse = maal.

Siiski ollen ma ikka so jures; sa
 hakkad kinni mo parremast kääst.
 Omma nõuga juhhatad sa mind,
 ja wõttad mind wimaks auga was-
 to.

Laul. 73, 23. 24.

Arabia kaupmehhed wiisid Josepit Egiptuse-
 male, ja müsid tedda seal kui orja kun-
 ninga lähhema teenri Potiwarile, kelle
 jures Josep omma tarkuse ja truuse läbbi
 ni suurt armo leidis, et Potiwar kõi omma
 majja-piddamist temma kätte uskus. Josepi
 kassi kais seal wägga hästi, agga se hea põlli
 ei kestnud mitte pikalt. Potiwar naeste-
 rahwas heitis omma silmad temma peale ja
 kiusas tedda. Josep ei lastnud ennast eksi-
 tada, waid ütles tõssiselt: „Kuida peaksin

ma ni suurt furja nõu ettewõtma, ja Sum-
mala wasto patto teggema." Sedda ei kan-
natand se suurtsuggu naesterahwas; temma
wõttis sealsammas paikas nõu tedda hukka
sata; lãks ja kaebas omma mehhele, et Jo-
sep temma wasto hãito olnud, ja tedda pũud-
nud wãggise hãbbistada. Potiwar uskus
temma õllekohust kaebdust, ja laskis kohhe
sedda wõerast noortmeest wangi-torni heita.

Agga sealgi ei jãtnud Summal tedda.
Wangi-hone õllem leidis Josepit wãgga kal-
li ja ustawa innimese ollewad, ja andis kõik
wangid temma kãe alla, ja kõik mis ta is-
piddi teggema, laskis temma tedda tehha.
Urrife aega pãrrast sedda, olli Egiptuse kun-
ningas Warao omma keldre-teenri ja pag-
gari peale sũud leidnud ja neid wangi-torni
saatnud, kus naad teiste wangide hulkas ka
Josepi kãe alla said. Mõllemad ollid õhhel
dõl tãhtjaid unnenãggusid nãinud, mis Jo-
sep neile nenda arraselletas, et kuningas
essimest lahtipeastab ja tedda jãlle amme-
ti peale panneb; agga teise pea lasseb ot-

saft arralũa ja tedda pu kũlge pua. Nen-
da sũndis ka mõllemile.

Josep olli kũl keldre-tenert pallunud, en-
nast meles piddada, kui temma kãssi hãsti
kãib, ja Warao ette temma pãrrast rãkida,
ja tedda wangi-honest arrasata; agga se olli
selle rõmoga, et ta kuningas jurest jãlle armo
leidnud, tedda õsna arraunnustanud. Kahhe
aasta pãrrast alles sũndis, et Warao unne-
nãggo, kelle tãhhendust õkski ei mõistnud
arraarmata, temma wangi põlwele otsa teggi.
Sest, kui kuningas omma unnenão pãrrast
mures olli, tulli keldre-teenrile temma en-
dine unnenãggo, ning se kuida Josep sedda
targaste olli arraselletanud, mele, ja rãkis
sedda asja kuningas ette. Kuningas las-
kis kohhe tedda wangi-honest wãljatua, rã-
kis temmale omma luggu ja õtles: ma nãg-
gin unnes, et ma Niluse-jõe ares seisin, ja
nãggin jõest seitse illusat ja lihawat lehma
tõuswad, ja asa peal sõwad; nende jãrrele
tõusid jõest seitse teist lahja lehma, need sõid
seitse lihawat lehma arra, egga polnud sed-

da neist tundagi. Pärast näggin teist puh-
ko, et ühhest kõrrest seitse jämmedat wilja-
pead tõusid, ja nende järrele tõusid seitse pe-
nikest ja pallawast ärrakõrwend pead, mis
need seitse täit wilja-pead ärraneelsid.

Josep selletas kuningas Warao unnenäud
sedda wisi ärra: Egiptuse-male tullemad
nüüd järges seitse õnnistud ja head wilja-
aastat; agga nende järrel äppardab põld ja
tullemad seitse nälja-aastat. Ratsko nüüd
Warao ennesele ühhe mõistliko ja targa meh-
he, kes neil õnnistud aastail wilja foggub
ja fokkopanneb nälja-aia tarbeks. Warao
arwas sedda meest Josepist ennesest sawad;
ja nenda sai siis se, kes hilja aego tornis
wangi põlwes olli, ühhe korraga ni sureks
mehheks, kedda kõik Egiptuse-ma kartis ja
auustas.

Josep olli neil rohke wilja aastail ni pal-
jo wilja fokkopannud, et sedda arwamata olli.
Nüüd tullid need wilja äpparduse aastad
kätte, mitte ükspäinis Egiptuse, waid ka kõi-
ge malle seal ümberkaudo. Majjal ei tead-

nud rahwas ühtigi selle wasto tagga war-
raks hoida, ja tullid pea kõigilt poolt Egip-
tuse-male wilja ostma.

Kui awwatleb sind ilma lust,
Siis põlga lihha himmustust,
Et kiusatuses olleks tru
So kassi, jalg, meel, mõtte, su;
Kes karsk ja kassin norel eal,
Sel õn, au, rõõm on siin ja seal.

(Järg jääb tullemaks aastaks.)

M a g n e t.

Üht kulusi arsti, Wabritsius Hildanus,
kutsuti ühhe-seppa jure, kellele wili-purro
silma lainud. Kül tohter katsus iggapiddi
sedda ränka silmast wäljasada, agga ei saand
egga saand, ja läks siis kurwa ja diete pah-
ha melega koi. Temma praua märkas, et
temmal-middagi süddame peal kippitses, ja
pallus tedda lahkest ennesele üttelda, mis
tedda piddi waewama. Näkis hea mees tem-

male siis ülese, kuidagi lugu olli. Kui muud suremat polle, ütles praua naerdes, siis kohhe waese kannatajale abbi leian. Esitotst ei tahtnud tohter sedda kuulda, parrast läks ommeti temmaga seppa jure; praua käs kis silma lahti teha, wõttis magneti taskust, piddas haige silma liggidal, ja, enna immet! raua tükkifene tulli silmast wälja magneti jure ja jäi temma külge kinni, ja film sai terweks.

Jummala lodud asjade seast on magnet ehk magneti - kiwi wägga immestamise wäärt, sest et temma sees se wõim, et ta rauda ja muud asjo, kellel rauda sees on, ennese pole kiskub, ja kui temma wallali li kuda annab, ikka teist otsa põhja pole pö rab. Temma on mustjas roheline ehk rooste kârwa pruun, kaunis kõwa, raske ja raua seggaue kiwi. Sedda leitakse raua-mäg gedest. Kui ta rauast raskem on, siis ta kiskub rauda ennese jure ja peab tedda kinni; agga kui raud temmast raskem on, siis ta lasseb ennast raua jure tõmmata ja jääb

temma külge kinni. Sedda wõimo näitab temma immelikult. Kui tähenduseks laua peal nõelo ehk wili-purro on, ja magneti laua al senna ja tenna ligutakse; siis lähhewad nõelad ja wili-purro ikka laua peal takka järrele, kus pole agga magneti-kiwi laua al käib.

Tähelepannemise wäärt on ka, et magneti wõim raua sisse lähhab, kui tedda magneti-kiwiga nõhhitakse. Laewa-meeste juhataja merre peal on kompas ehk kumbas, s. o. üks raud nõel, mis magneti-kiwiga magnetiks tehtud, ja ühhe püsti nõela otsa peale nenda pantud on, et ta ümberringi ennast wõib pöörda. Et nüüd temma teine ots ikka põhja pole näitab; siis teab tüürman õ ja päwa aial, kuhho türida ja laewaga minna. Arabia-rahwas on, kuidagi õeldakse, esimesed olnud, kes sedda riista teinud ja prufima hakkand, kelle abbiga paljo suri maid ja sâra üleseleitud.

Peaks ommeri linnoke laulma,
sowib mönni, kui hea nõu pudub; — ag-
ga, kui ta laulab, panne siis tähhele! —
Moor naene ei saand kanga kuddumisega
toime, lõngad lāksid kōik kāest katki ja sassi.
Temma jättis kanga senna paika ja jooksis
metsa. Seal raius rāhn suurt puud, mis
temmale need ennekuuldud sõnnad mele
tulletas: „tānna nattoke, home nattoke, kül-
lap suur wāhheneb.“ Temma sai julgust ja
ütles: „kui se pissoke linnoke lodab selle
sure pu mahha sawad, siis ei sa minna om-
ma kanga wasto?!“ Pōris omma mele,
lāks kōjjo, sõlmis lõngad finni ja kuddus
kanga mahha.

S o l k i m e s e s o h k.

Saks ostis trahteris puddeli jodawat-
wina, ja pallus ennesele teist puddelit wet
tua, et wina omma tahmise järrele lahja-
maks tehha. Trahteri issanda kue aastane
poioke, kes sedda nāggi ja kulis, ütles ter-
rawaste wōderale: sedda polle teil tarwis

ennam tehha, mo pappa kallas keldres jub-
ba wet peale. — Seddasamma kōerust te-
wad ka wahhest kōrtsmikud; pealegi weel
pimamehhed, kes pima ja korele te ārest
krawist wet sissepannewad.

J o d i k.

Ühhe saksal olli jodik tener, kes allati
joobnud olli. Kui ta ühhel hommikul waru-
des tuppä tulli, ütles herra temmale: lakke-
wassikas, jubba hommiko warra olled ennese
tāis tōmband! „Ärge panke pahhaks, aus
herra,“ wastas tener, „se on weel eilest
järke.“

Te, te poeg, kōl sa eest leiad.

lapsed piddawad wahhest wannemate toit-
mist raskeks. Sedda mōtles ka üks poeg,
ja wiis omma issa kalgoga sohho. Temma
ennese wāike poeg olli ka järrele tulnud ja
ütles: „issa, ārra jātta kelfo mahha, kelle-
ga minna siis sinno üksford sia toon.“ Selle
peale ehmatas mees nenda, et wanna is-

sa jälle fojjo wiis, ja tedda hea lapse kōmbel armastas. — Paljo on, parrako Jummal, neid lapsi, kes wannemid omma leiwasst ärralükkawad, ja ei mõista sest ennese kōhta ühtige karta.

Kelle kinkija on surnud? — Selle, kes kinkitust issti küsib.

Üks kunninga tener õerdas omma iggatsemist kunninga ette: „Suur armoline kunningas, ma näggin tanna õse unnes, et Teie mind sure kinkitusega rõmustasite.“ Kunningas wastas: „Kes unne-näggude peale lodab, se tautab warjo ja aiab tuult takka.“ (Sir. 34, 2.)

Wastamisi wead.

Kuiwetand innimesele tuli joobnud te peal wasto. Esimene jäi seisma ja ütles: sõbber, ma ussun, et teie nattoke liaste ollete jonud. Teine mõistis ja kostis: minna ussun, et teie wägga pissut ollete sõnud.
